

Tekla Bądarzewska

*– utalentowana polską kompozytorką
odkrywana dla Polski i świata*

Spotkanie Komisji Historycznej w dniu 16 kwietnia 2010 r. poświęcone było tej właśnie zapomnianej polskiej kompozytorce, autorce znanego na całym świecie utworu „Modlitwa dziewicy”.

Prelekcję wraz z pokazem multimedialnym przygotowała i zaprezentowała Pani Beata Michalec, sekretarz TPW, która od lat odkrywa ślady utalentowanej Polki.

Przedstawiamy fotoreportaż ze spotkania wraz z artykułem Pani Beaty Michalec zamieszczonym w „Stolicy” w kwietniu 2010 r.

Pani Beata Michalec opowiada o Tekli Bądarzewskiej-Baranowskiej.

Powrót Tekli przez Japonię

Beata Michalec

Ponad 150 lat temu utwór „Modlitwa dziewicy” (La prière d'une vierge) Tekli Bądarzewskiej-Baranowskiej ukazał się w co najmniej 80 wydawnictwach w różnych krajach, m.in. we Francji, Niemczech, Anglii, Włoszech, Australii. I niemal z dnia na dzień stał się... muzycznym przebojem

W „Kurierze Warszawskim” z 14 kwietnia 1851 r. zostało zamieszczone ogłoszenie: *W tych dniach wyszła z druku „Modlitwa dziewicy” skomponowana na fortepian przez (!) Bądarzewską; cena kop. 45 i jest do nabycia we wszystkich tutejszych składach muzycznych.* Być może Tekla Bądarzewska, wówczas 17-letnia kompozytorka, podążyła śladami Fryderyka Chopina, odwiedzając te same wydawnictwa, księgarnie i składy nut muzycznych, osobiście rozprowadzając swoje partytury. Warszawski księgarz i wydawca Ferdynand Hösick zapisał w swoich wspomnieniach: *Autorkę nieśmiertelnej „Prière” znalazłem przed 50 laty, kiedy ona sama, wydrukowała tę kompozycję, sprzedawała ją księgarzom i u siebie w domu...*

W 1859 r. „Modlitwa dziewicy” została dołączona jako dodatek nutowy do wydawanego w Paryżu „Revue et Gazette Musicale”, z którym rozeszła się po świecie w tysiącnych nakładach. Z czasem popularność zyskały i inne utwory Bądarzewskiej – „Druga modlitwa dziewicy”, „Wspomnienia rodzinnej chatki”, „Podarunek przyjaźni”, „Słodkie marzenie”, „Mazurek”, „Leśne echo”, „Harmonia poranka”, „Modlitwa matki” czy tryptyk „Wiara, Nadzieja, Miłość”, „I Skoven”, „Sen anioła”, „Wdzięczność młodej dziewicy”, „Modlitwa sieroty”, „Modlitwa żołnierza”, „Harfa eolska” czy „Odpowiedź na modlitwę dziewicy”. Bądarzewska skomponowała takich miniatur fortepianowych około 40.

Sama „Modlitwa dziewicy” doczekała się ponad 350 wydań na całym świecie. Utwór stał się tak popularny, że pojawiły się jego opracowania na fortepian, na 4 i 8 rąk, w transkrypcji na głos, a także na różne instrumenty – na flet, klarnet, skrzypce, wiolonczelę, trąbkę, gitarę, mandolinę, fisharmonię i cytrę. Kompozytorka pewnie nie spodziewała się, że utwór ten będzie grany w Paryżu, Brukseli, Kopenhadze, Londynie, Nowym Jorku, Nowym Orleanie, Toronto, Sydney, Tokio, a droga jego powrotu do Warszawy w XXI wieku będzie wiodła przez Japonię.

Z Tokio do Warszawy

W grudniu 2006 r. Dorota Hałasa, polska dziennikarka na stałe mieszkająca w Japonii, opublikowała w „Gazecie Polskiej w Japonii” artykuł o Tekli Bądarzewskiej. Ten skrócony i przetłumaczony na japoński tekst został dołączony do pierwszego na świecie albumu z muzyką polskiej kompozytorki, zatytułowanego „Spełniona modlitwa dziewicy”, wydanego przez King Records w Japonii w 2007 r.

„Modlitwę dziewicy” Tekla Bądarzewska skomponowała w wieku 17 lat

Producentem albumu jest Yukihisa Miyayama, który przez 20 lat kolekcjonował partytury polskiej kompozytorki. W 2008 r. artykuł Doroty Hałasy „Spełniona modlitwa Tekli” został opublikowany w magazynie „Twoja Muza”, w tym samym roku Radio Lublin nadało poświęcony kompozytorce reportaż Doroty Hałasy i Katarzyny Michalak „Modlitwa zapomnianej”, nagrodzony później Prix Italia (radiowym Oscarem) na Międzynarodowym Konkursie Telewizji, Radia i Internetu w Turynie.

Ponad 40 lat temu na łamach „Stolicy” (nr 22 z 1971 r.) Adam

Słomczyński w felietonie „Przebieg stulecia” po raz pierwszy przybliżył warszawiakom postać Bądarzewskiej. Po tej publikacji do Towarzystwa Przyjaciół Warszawy zgłosił się niespodziewanie pewien inżynier z Poznania, ofiarowując fundusze na odrestaurowanie zaniedbanego grobu kompozytorki. Od tego czasu Towarzystwo jest opiekunem jej rodzinnego grobowca na warszawskich Powązkach (kwatery 181, rząd 1).

Mamy bardzo małą wiedzę na temat życia i twórczości Bądarzewskiej, zachowały się jedynie strzępki dokumentów archiwalnych, nie zachowała się natomiast korespondencja ani też zapiski samej kompozytorki. Nie wiemy, jak potoczyły się losy jej dzieci, dlaczego nikt z krewnych nie zadbał o to, aby podtrzymać pamięć o niej. Jako artystka Bądarzewska osiągnęła więcej niż wielu innych kompozytorów, choć niestety nie zdążyła przekonać się o tym osobiście.

Zapomniana kompozytorka

Tekla z Bądarzewskich Baranowska urodziła się ok. 1834 r., najprawdopodobniej w Warszawie. Była córką Andrzeja Bądarzewskiego i Tekli z Chrzanowskich. Andrzej i Tekla

Bądarzewscy mieszkali w Mławie, gdzie urodziła się ich pierwsza córka Julia. Być może potem ojciec Tekli został awansowany i przeniesiony służbowo do Warszawy. W roku 1837 Andrzej Bądarzewski był już komisarzem policji wykonawczej dziesiątego cyrkulu nowoświeckiego w stolicy.

Tekla Bądarzewska ok. 1852 r. wyszła za mąż za Jana Baranowskiego, oficera i urzędnika wojskowej intendenty. W 1855 r. Baranowscy zamieszkali na Nalewkach, a potem na Nowolipkach. Mieli pięcioro dzieci.

Tekla Bądarzewska-Baranowska zmarła 29 września 1861 r.; w nekrologu w „Kurierze Warszawskim” napisano: *Wczoraj zesła z tego świata, w 27. roku życia, śp. Tekla z Bądarzewskich Baranowska. W głębokim smutku pogrążony Mąż wraz z pięciorgiem Dzieci i Rodzeństwem zaprasza Krewnych na exportację zwłok, jutro o godzinie 4-tej po południu, z Kościoła XX Dominikanów na cmentarz Powązkowski.* Przyczyny śmierci kompozytorki nie znamy.

Chłuba Warszawy

W grudniu 2009 r. w Warszawie odbyła się pierwsza publiczna debata na temat życia i twórczości Tekli z Bądarzewskich Baranowskiej. Dyrekcja bielańskiego Przedszkola nr 318 „Zielony Zakątek” wraz z Wydziałem Oświaty i Wychowania dla Dzielnicy Bielany pod honorowym patronatem burmistrza Bielany i Towarzystwa Przyjaciół Warszawy zorganizowała konferencję dla nauczycieli, podczas której prezentowany był projekt badawczy

foto: B. Michalec

Grobowiec Tekli Bądarzewskiej-Baranowskiej na Powązkach

pierwszej polskiej płyty z jej muzyką w wykonaniu znanej artystki i muzykologa Marii Pomianowskiej. Najwyższy czas, aby po ponad-półtorawiekowym okresie zapomnienia twórczość chluby Warszawy Tekli z Bądarzewskich Baranowskiej powróciła na dobre do swojej ojczyzny. ←

Beata Michalec jest sekretarzem Zarządu Głównego Towarzystwa Przyjaciół Warszawy

REKLAMA

Żałobnica z grobu Tekli Bądarzewskiej na warszawskich Powązkach.

http://pl.wikipedia.org/wiki/Tekla_B%C4%85darzewska-Baranowska

Fotoreportaż ze spotkania Komisji Historycznej 16 IV 2010 r.

Opr. i zdjęcia: Halina Niemiec

